

Monedes de la Guerra dels Segadors de l'Arxiu Villaronga

L. VILLARONGA

En presentar el catàleg de les monedes de la Guerra dels Segadors del nostre Arxiu hem d'advertir que poden haver-n'hi que avui pertayin a alguna de les colleccions de les quals hom publica el catàleg en aquest volum del Simposi; aleshores hi hauria una duplicitat, que caldria determinar per tal d'evitar repeticions en fer-ne el Corpus total.

Descrivim primer les peces d'or, els trentins i els migs trentins, després les d'argent, cinc rals i cinc sous i el mig croat, i continuem per les de coure, sisens i diners. Dins cada classe de moneda seguim un ordre per seques començant per Barcelona i seguint per ordre alfabètic les dels altres llocs.

Per a la descripció de les monedes usem la forma més abreujada possible, tot remarcant-ne les particularitats interessants. Els donem un número d'ordre general, i n'estudiem la seqüència dels encunys.

TRENTINS

Incloem els trentins segellats amb les armes de Barcelona, en un escut de cairó.

Anv. En el camp, busts coronats dels Reis Catòlics afrontats, entre ells a dalt estrella i a baix la contramarca de l'escut en cairó amb les armes de Barcelona. Llegenda entre dos cercles de punts: FERNANDVS.ET. ELISABET.REX.ET.REGI

Rev. En el camp escut coronat i quarterat amb les armes de Castella i Lleó en el primer i quart, i amb les armes d'Aragó i Sicília, en el segon i terç; en la punta magrana; sostingut per una àliga, el cap, les ales i la cua trenquen la llegenda que va entre dos cercles de punts: SVBVMBRA — ALARVMTVA

Botet i Sisó 691

- 1 — Museu Puig
- 2 — Col. Almirall
Al revers, al final de la llegenda 1626. Botet i Sisó 695 segellat
- 3 — Museu Puig
Anv. FERDINANDVS.ET.ELISABET.REGES
Rev. Al final llegenda 1629. Botet i Sisó 697 segellat
- 4 — Col. Almirall
- 5 — Villaronga 2389

MIG TRENTI

Els tipus anteriors, però l'escut quarterat amb les armes de Castella i Lleó i les d'Aragó. Segellat amb un escut en cairó de les armes de Barcelona. Anv. FERNANDVS ELISABET REGS, Rev. SVBVMBRA.ALAR.TVA. 1626. Botet i Sisó 702 segellat.

- 6 — Museu Puig

MONEDES DE CINQ RALS

Anv. Armes catalanes coronades entre V — R, sobre creu de santa Eulàlia. Llegenda entre dos cercles de punts.

Rev. Creu tallant llegenda cantonada d'anells i 3 punts. Llegenda entre dos cercles de punts.

Les variants a aquesta descripció general són expressades en els casos que es donen.

BARCELONA

A nom del rei Felip, any 1641, Botet i Sisó 713 i 714

— 7 —	PHILIP'	an/p	11.90	col. particular
	BARC— — AS— 4			
□ 8 —	PHILIP HISPANIAF	an/p		Pagès
	BARQ-I —1641			
□ 9 —	DG-R-HISPANIA	an/p		Subh. Cercle
	BARC-INOC— —1641			6-78 núm. 258
□ 10 —	PH	an/p	11.40	Subh. Cercle
	NOC-I			3-75 núm. 317
□ 11 —	NIA	an/p	10.50	col. part.
	BARC-INO.C— —164			
□ 12 —	PH	an/p	11.40	col. part.
	-INOC-IV			

—13 —	LIPP'D.G.-R.-HISPANIA BARC-INO.C-IVITAS 16	an/p	12.35	col. part.
—14 —	PHILIPP'D.G.-R.-HISPANIA BAR-INO.C-IVITAS-1641	an/p	11.20	Villaronga 4972
—15 —	P'D.G.-R.-HISPAN	an/p		Espuny
—16 —	'D.G- RC-IN -IVITAS-1641	an/p		Pagès
—17 —	IPP'D.G.- BARC-	an/p		Subh. Cercle 2-73 núm. 151
—18 —	IPP'D.G.-R.-HISPANIA BARC-INO.C-IVITAS- 1	an/p	11.80	Villaronga 4973
—19 —	IPP'D.G.-R.-HISPANIA BARC- O.C-IVIT — 641	an/p		Subh. Cercle 2-80 núm. 183
—20 —	HISPANIA CIVI-TAS.-	an/p		Pagès
—21 —	PHILIPP'D.G.-R.- BARC- — —1641	an/p	11.50	Villaronga 4091
—22 —	PHILIPP'DG.-R.-HISPANIA B -INOC-IVITAS-1641	an/p	12.50	Villaronga 4974
—23 —	PHILIPP ISPANIA -INOC-IVIT —1641	an/p		Pagès

A nom del Principat, any 1641, Botet i Sisó 723

Al revers, sobre la creu, escut en cairó de Barcelona.

—24 —	PRINCIPATV-S-C -NOCI-VITAS-1641	an/p	11.60	Villaronga 4970
—25 —	CATALONIAE ARQ-INOCI-	an/p		Pagès

A nom del Principat, any 1642, Botet i Sisó 722

Sense l'escut de Barcelona

—26 —	CATAL —1642	an/p	11.10	Villaronga 4971
-------	----------------	------	-------	-----------------

A nom de Lluís XIII, any 1642, Botet i Sisó 729, 730, 731, 732, 733 i 734

Anv. Bust llorejat de Lluís XIII a la dreta entre V — R. Llegenda entre dos cercles de punts.

Rev. Creu tallant llegenda cantonada d'anells i 3 punts, sobre la creu escut en cairó amb les armes de Barcelona. Llegenda entre dos cercles de punts.

—27 —	LVD D.G.REX BA S-1	an/p	11.60	Subh. Cercle 3-75 núm. 318
—28 —	LVDXIII CINO TAS-164	an/p		Subh. Cercle 6-78 núm. 260
—29 —	LVDXIII CIN O.C-VITAS-	an/p		Pagès
—30 —	LVDXIII D.G.REX.FRAN.ET. CO.BARCINO BAR -VITAS-1642	an/p	11.82	Villaronga 4969
—31 —	LVDX G.REX FRAN.ET CO. BARCIN BARCI-NO -VITAS-1642	an/p		Pagès
—32 —	LVDXIII D G REX FR ARCINO RCI-NO -VITAS-1642	an/p		Pagès

ARGENTONA. Botet i Sisó 785 i 786

—33 —	PRINCIPA- +AR-GEN- — 42	an/p	11.10	Clavell
—34 —	PRINCIPA-T-VSCATA +AR-GEN-TONA-1642	an/p		Baucis
—35 —	PRINCIPA-T- TAL +AR-GEN-TONA-1642	an/p	11.85	Villaronga 4966
—36 —	PRINCIP CATALO -GEN-TONA-1642	p/an		Subh. Cercle 6-75 núm. 400
—37 —	PRINCIPA-T-VSCATALO +AR-GEN-TONA-1642	p/an		Museu Puig
—38 —	RI PA-T-VSCATALO +AR-GEN-TONA-1642	p/an		Baucis

CERVERA

Anv. Bust llorejat de Lluís XIII a la dreta, entre V — R. Llegenda entre dos cercles de punts. Botet i Sisó 827

—39 —	XIII.D ARCIN CERV-ARIA-VILLA-16	p/an		Subh. Vico 11- 76 núm. 103
-------	------------------------------------	------	--	-------------------------------

GIRONA

Tipus general, any 1640, Botet i Sisó 834

—40 —	TVS CIVIT-	a/p		Subh. Cercle 6-75 núm. 402
-------	---------------	-----	--	-------------------------------

Tipus amb el revers: escudet en cairó amb les armes de Girona sobre la creu. Any 1641. Botet i Sisó 841, 842, 843, 844 i 845

41 —	PRINCIP NIAE	p/an	Subh. Cercle
	CIVIT· -RVNDA-1641		2-73 núm. 155
42 —	LONIAE	p/an	Espuny
	AS.GE-RVNDE-1641		
43 —		an/p 11.65	Villaronga 4968
	RVNDE-1641		
44 —		an/p 11.00	Museu de
	RVNDA-16		Peralada

IGUALADA. Any 1641. Botet i Sisó 857, 858, 859 i 860

—45 —		an/p 9.32	Villaronga 4994
	LATA— 41		

A nom del Principat, any 1642, Botet i Sisó 861 i 862

46 —	RINCI-PAT·C	an/p 11.90	Villaronga 4967
	VILLA-AQV		
47 —	'CA	p/an	Subh. Cercle
	VA-LATA		10-7 núm. 295

LA BISBAL

A l'anvers: sense la creu de santa Eulàlia.

Al revers: sobre la creu escudet en cairó amb les armes de la Bisbal.

Botet i Sisó 814

—48 —		an/p	Subh. Cercle
	:DV-		6-7 núm. 404

MANRESA. Botet i Sisó 865

49 —	 ARV	an/p	Riera
	RISAE-1641		
50 —	 RV	an/p	Riera
	S-MI O-RISAE-1		

MATARÓ

Any 1641. Botet i Sisó 872 a 876

—51 —	TALONI	p/an	Subh. Cercle
	-RONI		2-80 núm. 191
—52 —	CATALO	an/p	Subh. Cercle
	OPPI -1641		10-7 núm. 297
—53 —	RINCIPA-T·V:	an/p	Subh. Cercle
	OPPI ARONI-IS.1642		3-76 núm. 325

TARREGA

Any 1642. Botet i Sisó 915

—54 —	PRINCIPAT-V- HALO VIL TAR-RE E.-164	p/an	Subh. Cercle 3-76 núm. 326
-------	--	------	-------------------------------

TERRASSA

Any 1642. Botet i Sisó 903

—55 —	PRINCIPA TAL CAST-RV:TA-RRAS-1642	p/an	Subh. Cercle 6-75 núm. 406
-------	--------------------------------------	------	-------------------------------

VIC

Any 1641. Botet i Sisó 922, 923

—56 —	PHILIPPVS.D-G-HIS TAS. VICE	an/p	Subh. Cercle 3-76 núm. 329
-------	--------------------------------	------	-------------------------------

MONEDES DE CINC SOUS

A l'anvers, entre les armes catalanes V — S

BARCELONA

A nom del rei Felip, any 1640, Botet i Sisó 715

—57 —	PHILIPP'DG-R-HISPANIA BA CIVI.-1640	an/p	Baucis
—58 —	PHILIPP' SPANIA BARC-INO -1640	an/p	5.95 Villaronga 6410
—59 —	Estil molt diferent dels altres, PHIL 1640	falsificació? p/an	Baucis

Any 1641, Botet i Sisó 716 i 717

—60 —	ILIPP'DG-R-H BARC-INOC-IV -1641	a/p	Baucis
—61 —	IPP'DGG A BARC-INOC-IVI	a/p	Baucis
—62 —	LIPP'D.G BARC-INO.-CIV	a/p	Baucis
—63 —	G-R-HISPANIA BARC-INO.-	a/p	Subh. Cercle 10-81 253
—64 —	-R-HISPANIA BARC-INO.-	a/p	Subh. Cercle 5-80, 159
—65 —	PHILIP'D.G-R-H BARC- -1641	a/p	Riera

—66 —		a/p	Subh. Cercle
	 -1641		3-81, 145
—67 —	..R.-HISPANIA	a/p	Baucis
	.. IVI-1641		
—68 —	PHILIPP' ISPANIA	a/p	Baucis
	BARC-INOC		
—69 —	PHILIPP'D.G-R-HIS	a/p	Baucis
	BARC-INOC-IV		
—70 —	... HISPANIA	p/a	Subs. Cercle
	CINO-CIVI-		2-80, 185

A nom de Lluís XIII, any 1642. Botet i Sisó 736 a 740

Anv. Bust llorejat de Lluís XIII a la dreta, entre V—S. Llegenda entre dos cercles de punts.

Rev. Creu tallant la llegenda cantonada d'anells i 3 punts, sobre la creu escut en cairó amb les armes de Barcelona. Llegenda entre cercles de punts.

—71 —	A l'anvers, en lloc de V-s, hi ha V-R flor LVDXIII.D.G.REX FR ARCI	a/p	Museu Puig
	BARC- -VITAS-1642		
—72 —	IDGREX FRAN.ET CO.BAR	a/p	Baucis
	BAR -VITAS-1642		
—73 —	REX.FR.ET CO.BA	a/p	Baucis
	B -INOC-IVI:-1642		
—74 —	.REX.FR.ET CO. BA	a/p	Baucis
	-INOC-IVI:-1642		
—75 —	doble encunyació	a/p	Subh. Cercle
	BARC NO.CI-VITAS-1642		4-77, 236

BERGA

Any 1641. Botet i Sisó 804

—76 —	PAT-V-SC	a/p	Museu Puig
	ERGE-1641		

BESALÚ

Anv. Sense la creu de santa Eulàlia.

Rev. La creu no trenca la llegenda.

Any 1642. Botet i Sisó 810

—77 —	ATALON	p/n	Baucis
	UNENSE 16		
	reencunyat sobre peça castella		
—78 —	RINCIPA	p/n	Subh. Cercle
	LDUNE 1642		6-75, 401
—79 —	PRINCIPATVSCA	p/n	col. particular
	OPIDVMBISVL		

CAMPRODON

Anv. Sense creu de santa Eulàlia i a nom de Lluís XIII.
Any 1641. No en Botet i Sisó.

—80 —	LVDVICVS CAM-RODI-1642	p/a	Baucis
-------	---------------------------	-----	--------

CERVERA

A nom del rei Felip. Any 1641. Botet i Sisó 820

—81 —	PHILIP CER-	ANI -RIA-1	a/p	Baucis
-------	----------------	---------------	-----	--------

A nom de Lluís XIII. Any 1641, Botet i Sisó 827

[82 —	 CER-VA	I.D. .R.F.CO	p/a	Baucis
—83 —	LVD CER-	BARCI. - 641	p/a	Baucis

GIRONA

Anv. Sense la creu de santa Eulàlia.
A nom de Felip. Any 1641. Botet i Sisó 838

—84 —	PHILIPPVS.III.DG AS. -GER-	-1641	a/p	Baucis
—85 —	 -GER-		a/p	col. particular

A nom del Principat.

Rev. Sobre la creu escudet en cairó amb les armes de Girona.
Any 1641. Botet i Sisó 846 a 850.

—86 —	PATVS CATALON CIV RVNDE-1641	p/a	Subh. Cercle 10-7, 292
—87 —	 CIVIT-AS.GE-R	p/a	Suseu de Peralada
—88 —	PRI..... CIVI 1641	a/p	Baucis
—89 —	CATALONI GE-RV	p/a	Riera

MANRESA

Any 1641. Botet i Sisó 866

—90 —	-G-HISPAN	a/p	col. particular
	CIVIT-S.MI -1641		

VIC

A nom del rei Felip. Any 1641. Botet i Sisó 924

[91]	PHILI	-R-HISP	p/a	col. particular
	CIVI-T	-VICE-		
[92]	PHILIPP	-R-HISP	p/a	Baucis
	CIVI-T	-VICE-		

A nom del Principat. Botet i Sisó 930

[93]	PRINC PA-T-CATALO	p/a	Baucis
	-VCE-N164-		
[94]	PRINC PA-T-CATALO	p/a	Baucis
	TAS.-VICE-N.164-		

VILAFRANCA

A nom del Principat. Any 1642. Botet i Sisó 944

[95]	PRIN.T-V-S CA1642	p/a	Baucis
	VIL-AFR-ANC-A-PE		
[96]	PRIN.T-V-S A1642	p/a	Baucis
	VIL-AFR-ANC-A-PE.		

MIG CROAT

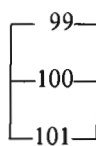
VIC

Anv. Bust del rei Felip a l'esquerra. Llegenda entre dos cercles de punts.
 Rev. En el centre, creu cantonada d'anells i 3 punts. Llegenda entre dos cercles de punts.

Any 1641. Botet i Sisó 926

[97]	+CIVITAS.VICEN.1	p/a	Museu Puig
	+PRIN ATALO		
[98]	+CIVITAS.VICEN.1641	p/a	Museu Puig
	+PRINCIPAT.CATALO		

Bust del rei Felip a nom de Lluís. Any 1642. Botet i Sisó 933

	+LVDO.D.G.FRANCI	a/p	Riera
	+CIVITAS.VICEN.1642		
	+LVDO.D.G.FRANCI	p/a	Baucis
	+CIVITAS.VICEN.1642		
	+LVDO.D.G.FRANCI	p/a	Baucis
	+CIVITAS.VICEN.1642		

SISENS

BESALÚ

Anv. En el camp, armes catalanes coronades. Llegenda entre dos cercles de punts: PRINCIPAT'CATALON.

Rev. En el camp, creu patriarcal, el peu de la qual trenca el cercle interior de punts i la llegenda. En els buits inferiors de la creu, un anell i 3 punts.

 OPIDVM.BISVLVDVNENSE1641

Botet i Sisó 806

- 102 — Sub. Cercle 4-77, 262
- 103 — Museu de Peralada
- 104 — Baucis

Anv. Com l'anterior, però: +PRINCIPAT'CATALO

Rev. En el camp, escut de Besalú partit en pal, en el primer crec patriarcal, i en el segon armes catalanes. El pal inferior de la creu patriarcal omple el camp.

 +OPIDVMBISVLVDVNENSE1641

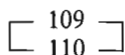
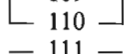
Botet i Sisó 807

- 105 — Baucis
- 106 — Baucis
- 107 — Baucis
- 108 — Baucis

Com l'anterior, però el pal inferior de la creu patriarcal és més curt. PRINCIPATCatalon

 +OPIDVMBISVLVDVNENSE1641

Botet i Sisó 808

- 109 — Museu Puig
- 110 — Museu Puig
- 111 — Museu de Peralada
- 112 —
- 113 — Sub. Cercle 4-77, 264
- 114 — Baucis

Anv. Com el primer.

Rev. En el camp escut, partit en pal, en el primer armes catalanes, en el segon creu patriarcal.

⤿ +OPIDVM.BISVLDVNENSE1642
Botet i Sisó 813

- 115 — Sub. Cercle 4-77, 263
- 116 — Museu de Peralada
- 117 — Baucis
- 118 — Baucis

CALDES

Anv. En el camp, armes catalanes coronades. Llegenda entre dos cercles de punts: PRINCIPAT'CATA

Rev. En el camp, escut en cairó amb les armes de Barcelona sobre la creu de santa Eulàlia, que trenca la llegenda. Llegenda entre dos cercles de punts: VILLA:CA-L-IDAR:1641

Botet i Sisó 816

- 119 — Baucis
- 120 — Baucis
- 121 — Baucis, però ...CAL-I-DAR...

CAMPRODON

Anv. En el camp, escut coronat partit horizontalment, en la part superior armes catalanes, en la inferior cercle. Llegenda entre dos cercles de punts: LVD.D.G.GRA

Rev. En el camp, bust de front, mitrat amb aurèola, entre S-P (Sant Patllari). Llegenda entre dos cercles de punts CAMR...

Botet i Sisó 817

- 122 — Sub. Cercle 10-75, 291

MANRESA

Anv. En el camp, escut amb les armes catalanes coronades. Llegenda entre dos cercles de punts: PRINCIPAT'CATAL.

Rev. En el camp, escut en cairó amb les armes de Manresa sobre la creu de santa Eulàlia. Llegenda entre dos cercles de punts:

+—MINORI-SA-CIVI1642

- 123 — Baucis

VILAFRANCA DEL PENEDES

Anv. En el camp, bust a la dreta, entre S-E. Llegenda entre cercle lineal i orla de punts: .VILA.....NCA.PENITEVS.

Rev. En el camp, escut amb les armes catalanes coronades, sobre creu de santa Eulàlia. Llegenda entre cercle lineal i orla de punts: PRIN.TV-CA-TA.....2

Botet i Sisó 945

— 124 — Baucis

Com l'anterior, excepte que l'escut no és posat sobre el de santa Eulàlia.
Anv. VILAFRANCA.PENITEVS.

Rev. PRIN.TV-CA-TA.1642

Botet i Sisó 946

— 125 — Sub. Cercle 4-77, 282

— 126 — Baucis

— 127 — Baucis

Com el primer, però l'escut en cairó.

Rev.S.-CAT.164-2

Botet i Sisó 947

— 128 — Baucis

DINERS

OLIANA

Anv. En el camp, cap llorejat a la dreta. Llegenda ...ILL...

Rev. En el camp, creu que trenca la llegenda, cantonada en el primer i quart amb anell, i en el segon i tercer amb 3 punts.

Llegenda ...-IA-N-...

Botet i Sisó 879

— 129 — Col. Espuny.

PUIGCERDA

Anv. En el camp, escut en cairó amb les armes catalanes coronades.
Llegenda: PHI...DG

Rev. En el camp, puig cimat d'una flor de llir, llegenda: PODICERETA.

Botet i Sisó 886

— 130 — Baucis